

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Licejska knjižnica

Ljubljana

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII. Telefon štev. 552 LJUBLJANA, dne 13. marca 1924. Telefon štev. 552 Štev. 32.

Ivan Bratuž:

Zakaj se dvigajo cene svečarskim izdelkom in zakaj odpuščajo svečarne delavstvo?

V mesecu avgustu 1923 so ljubljanske svečarne prodajale navadne stolne sveče za hišno rabo po ceni 12 Dni za 1 kg franko zaboj in franko postaja Ljubljana. Današnja dnevna cena za navedeno vrsto sveč pa je kljub temu, da se je naša valuta v tem času izboljšala za približno 15 %, veliko višja, ker so se lozadecne surovine (parafin in stearin) v tem razdobju podražile na svetovnih tržiščih iz dosedaj še ne dobro pojasnenih vzrokov za okoli 47 %, kakor je razvidno iz sledečega:

V mesecu avgustu 1923 so zahtevale inozemske rafinerije za 1 vagon, to je 10.000 kg parafina v tablah 52/54° 900 dolarjev, blago postavljeno na poslajo Špilje; danes pa zahtevajo že 1325 dolarjev, torej 425 dolarjev več ali 47 %.

Ker je medtem tudi generalna direkcija carin uvedla carino na imenovane surovine, ki znaša 18.000 Din za 10.000 kilogramov parafina, morajo od decembra dalje svečarne plačevati za surovine več kakor so do meseca decembra p. l. računale za izdelke, ker če preračunamo gornjo ceno od 1325 dolarjev za 10.000 kg parafina v dinarjev po kurzu 1 dolar = 80 dinarjev, dobimo:

ceno	Din	106.000
za voznino od Špilja do Ljubljane		5.137
za carino, pristojbine in stroške ocarinjenja		18.600
za državno trošarino		3.600
za mestno užitnino		500
za dovoz blaga iz kolo- dvora v tovarno, fakinaža i. t. d.		403
za mestno tkarino		60

skupaj torej . . . 134.300 — oziroma Din 13'43 za 1 kg parafina.

Svečarna predela gornjo količino parafina v kompozicijske sveče, za katere porabi:

90 % parafina 52/54 = 9000 kg po ceni Din 13'43 za 1 kg	Din	120.870
10 % stearina = 1000 kg po ceni 26 Din za 1 kg		26.000
skupaj 100% = 10.000 kg		146.870

dalje porabi:

40 kg stenja po ceni 110 dinarjev za 1 kg		4.400
600 kg omolnega papirja z znamko, à 12 Din za 1 kg		6.600
200 praznih zabojev, à 22 dinarjev		4.400
mezde in podjetniški donosi za bolniško blagajno		9.010
premogga in vode		2.300
upravniški stroški, kakor plače uradništva, fiskovine, kolekci in znamke (odpadajoči del na 1 vagon izdelanih sveč) okoli		5.000
skupaj	Din	178.580

K temu znesku je treba še prišteti:

1 % prometni davek	Din	1.785,80
12 % obresti od 178.580 dinarjev za tri mesece (ker je izdelek v najugodnejšem slučaju prodan in plačan v teku treh mesecev)		5.357,40
skupaj		185.723,20

Prenos . . . 185.723,20

za amortizacijo (obrabo strojev in naprav), za najemnino prostorov (ali pa za obresti od za zidanje tovarniškega poslopja vporabljenih kapitalov), dalje za razne davke, za eventualne izgube vsled insolvent, za razne podpore in dajatve v kulturne in socialne namene ter za doseglo gotovega dobička prištetjem še na gornje efektivne izdatke 10 %, to je 18.572,32

in bi prodajna cena znašala za 10.000 kg sveč 204.295,52 ali pa Din 20'43 za 1 kg kompozicijskih sveč iz 10 % stearina ter 90 % parafina.

Ako pa svečarna ne uporablja za izdelovanje sveč stearina, temveč izdeluje le-te iz čistega parafina 52/54°, potem se gornja cena zniža za razliko med kupno ceno stearina in parafina, ki znaša Din 12'57 pri 1 kg, torej pri 1000 kg 12.570 Din, oziroma za Din 1'20 pri 1 kg sveč, in to po odbitku razlike v 1 % promelnem davku in 12 % obrestih za tri mesece.

Cena za 1 kg čistih parafinskih sveč	Din	20'43
bi bila poleg takem		20'43
manj razlika v ceni med stearinom in parafinom		1'20
torej		19'23

Temu nasproti pa prodajajo ljubljanske svečarne večje količine sveč še danes po ceni 16 Din za 1 kg, blago postavljeno na poslajo in franko zaboj in tudi nižje, iz česar sledi, da obralujejo ne samo brez vsakega dobička, temveč da tudi plačane carine niso mogle še prevladati na konsumenten, ako se pri tem tudi vpošleva, da baš sedaj predelujejo v pretečenem mesecu kupljene surovine, katerih cena je bila za Din —25 do Din —80 pri 1 kg ceneja kakor je današnja dnevna cena. Vzrok temu je občutna konkurenca med svečarnami, morda tudi v tem, da nekatere svečarne še vedno računajo z možnostjo, da jim bo generalna direkcija carin povrnila plačano uvozno carino na surovine.

Surovine, kupljene v mesecih december-januar t. l., so bile predelane in prodane že v mesecih januar-februar t. l. po znatno nižjih cenah, ker se je moglo kupiti v ljubljanskih svečarnah goste, bele kompozicijske sveče še pred kratkim po ceni Din 15'— do Din 15'50 za 1 kg.

Nekatere svečarne se v mesecu februarju t. l. sploh niso več založile s surovinami, ker so jim bile iste predrage, in te svečarne so že ustavile delo v svojih obratih ter delavstvo odpuštile. Ostale svečarne pa bodo letem sledile, čim bodo podelale ostankov surovin, ki jih imajo na zalogi, ker gornja kalkulacija jasno kaže, da bi z nadaljevanjem obrata mogle utrpeli veliko izgubo, ker je danes skoro izključeno, da se jim bo posrečilo spraviti izdelke po odgovarjajočih cenah v denar z ozirom na to, da so veletrgovine in tudi delajisti založeni še od poprej s svečami po veliko nižjih cenah.

Zraven tega pa se bliža za svečarske izdelke takozvana »mrtva sezona«, v kateri gredo sveče le v neznačnih količinah v konsum.

Možno pa je tudi, da bodo cene surovinam v maju-juniju t. l. začele padati (kakor vsi znaki kažejo, je vsako znižanje cen parafina do junija t. l. skoraj izključeno, ker so rafinerije do konca aprila t. l. že razprodane in so cene medtem ponovno poskočile in zahtevajo ameriške rafinerije danes za gornjo gradacijo parafina 1400 Din cif Trst), pri čemur bi svečarne v slučaju nadaljevanja proizvodnje sveč s sedanji zelo dragimi surovinami lahko izgubile velike vsote. Položaj sili torej svečarne na ustavitve obratovanja, tudi ako bi vsled tega morale odpuštili del delavcev, ker nikdo ne more zahtevati od podjetnika, da samega sebe uniči, da le reši svoje delavce brezposelnosti.

Ako leži vzrok rasločim cenam parafina v dejstvu, da poraba prekaša produkcijo istega, potem sploh ni več upati na kako znižanje cen parafina in bi bil s tem tudi že zadan svečarski industriji in obrti smrtni udarec, ker bi brezdvomno začel padati konsum sveč vsled previsokih cen.

Vsled uvedbe uvozne carine in vsled zvišanja cen parafina in stearina na svetovnih tržiščih so svečarne morale ugotoviti, da se je kupna moč njih sredstev vkljub boljšemu kurzu našega denarja na mednarodnem trgu zmanjšala za 50—70 %, ker podjetje, ki je v pre-

tečenem letu izdelalo z gotovo vsoto kapitala 20 vagonov sveč, bo zamoglo odslej izdelati pri enakem kapitalu samo še 10—12 vagonov sveč, to je skoraj polovico manj kakor poprej, medtem ko bodo ostali razni davki, amortizacija, najemnine itd. isti, ako se ne bodo še povečali. Ta ugotovitev, ki se trgovsko-tehnično imenuje »nazadovanje«, je za podjetnika najžalostnejši pojav, ker pač stremi vsak podjetnik za tem, da produkcijo poveča in ne zmanjša, da na ta način zmanjša obratne stroške.

Rekel sem poprej, da bo konsum sveč vsled previsokih cen nazadoval in tako bo tudi država vedno manj prejemala na uvoznih carinah, trošarinah, na prometnih in drugih davkih; kader brezposelnih pa se bo žalibog pomnožil z delavci, katere bodo svečarne od časa do časa odpuščale in kateri bodo deloma padli tudi državi v breme.

Če že ne morejo svečarne zabraniti sedanjega rapidnega dviganja cen surovinam na svetovnih tržiščih, imajo pa pravico zahtevati od lastne države, da prekliche uvedbo uvozne carine na svečarske potrebščine, katere uvedba je bila propisovana in je prišla zraven tega še v najkričnejšem času, ker kolidira z rapidnim dviganjem parafinskih cen ter z vedno večjim pomanjkanjem gotovine.

Trboveljska premogokopna družba in rudniško delavstvo.

Na poziv Zveze industrijev v Ljubljani se je vršila v ponedeljek, dne 10. t. m. v prostorih Zveze konferenca predstavnikov industrije v Sloveniji in zastopnikov Trboveljske premogokopne družbe. Konferenci je prisostvoval rudarski glavar g. ing. V. Stigar. Razpravo je vodil član predsedništva Centralne industrijskih korporacij g. dr. F. Windischer. Konferenca se je sklicala z namenom, da se končno rešijo vprašanja, ki so v zvezi s slavno rudniških delavcev v letu 1923. povzročila ponovne diskusije v javnosti. Na konferenci so predstavniki industrije poudarjali opasno krizo, ki lačas ogroža vse industrijsko delo, in so se odločno izjavili tako proti povišanju mezd rudarjev, kakor proti podražitvi premoga. Eno kot drugo bi moralo imeti posledice, koje naša industrija ne bi prebo-

lela. Vsled tega so izrekli željo, da se najde druga pot, ki more ustreči položaju. Eksekutiva Upravnega sveta Trboveljske premogokopne družbe se je nato posvetovala ter je po g. dir. R. Skubec-u podala kratko izjavo, ki v bistvu obsega te določbe: Družba bo svojim rudniškim delavcem izplačala v priznanje povečane delavojnosti enkratno izreden prispevek, ki znaša za delavce I. kategorije K 1000.— (Din 250.—), v II. kategoriji K 800.— (Din 200.—), v III. in IV. kategoriji K 600.— (Din 150.—). Izplačilo tega prispevka, ki znaša v celoti nekaj nad 8.000.000 K, to je Din 2.000.000.—, se izvrši ob prvem izplačilu mezd v mesecu aprilu 1924. Konferenca je vzela to izjavo na znanje, nakar je predsedujoči s kratkim pozdravom sejo zaključil.

Ljubljanski gremij za ukinitve stanovanjskega zakona.

Dne 11. t. m. popoldne se je vršila pod vodstvom predsednika g. Fr. Stupice seja ljubljanskega gremija trgovcev. Šlo je za nujno izjavo, kakšno stališče naj gremij zavzame glede vprašanja, ali naj ostane stanovanjski zakon v veljavi še po preteku leta 1924. in na kak način naj ljubljanska občina dobi sredstva za izvedbo gradbene akcije.

Načelnik ljubljanskega okoličanskega gremija gosp. Zebal je poročal o anketi, ki jo je v tej zadevi sklical ljubljanski magistrat in katere so se udeležili zastopniki najemnikov in hišnih posestnikov, kakor tudi reprezentanti trgovskih, industrijskih, obrtnih in delavskih krogov. Oficijelno ob tej priliki ni mogel izraziti mnenja trgovcev, pač pa je poudaril, da je trgovina pri sedanji gospodarski, posebno kreditni krizi in ogromni davčni obremenitvi na koncu svojih moči in da je popolnoma izključeno, da bi mogla prenesti na račun rešitve stanovanjske krize še kakršnokoli nadaljnje davčno breme ali celo zazidavati itak manjkajočega kapitala v imobilije. Prvi, ki je na vrsti, da zida, je država, ki pa danes ne

le ne zida, temveč odjema stanovanjske hiše za svoje poslovne prostore. Je načelno za to, da se sedanje stanje likvidira in omejitve razpolaganja s svojo lastnino ukinejo, da pa naj se skuša najti vzlic temu vendarle kak modus rešitve, ki bo ustrezal po možnosti tudi najemnikom.

K besedi se je nato oglasil predsednik zveze gremijev g. Jelačin ml. Ugotovil je, da se stanovanjska kriza rešuje že šesto leto brezuspešno in da na podlagi skušenj lahko z mirnostjo pričakujemo, da država s svojimi dosedanjimi metodami ne le ne bo uspela, temveč bo vladajočo stanovanjsko mizerijo še bolj poostrila. Iz tega razloga je odločno za to, da se stanovanjski zakon in vse omejitve prostega razpolaganja hišnih posestnikov s stanovanjskimi in poslovnimi prostori s prihodnjim letom ukinejo. Kakor more v kupčiji izravnati in znižati cene le prosta konkurenca, tako bo moglo rešiti problem stanovanjske krize le prosto razpolaganje s stanovanji in lokali. Posledica konkurence bo, da se izravnajo najemnine do one stopnje, ko bodo nudile primerno rentabiliteto, tej pa bo po-

tem sledilo zidanje, ki bo preskrbelo zadostno število stanovanj. Konkurenca bo potem sama od sebe pritiskala najemnine navzdol. Vsak drug način rešitve stanovanjske krize je iluzoren. Z nadaljevanjem dosedanjega oklevanja in odlašanja ne bo vlada nikoli preskrbela zadostnega števila stanovanj, ljudi brez stanovanj bo vedno več in kriza se bo vlekla v nedoglednost. Če pristanemo na podaljšanje sedanjih stanovanjskih predpisov, s tem le podpiramo nadaljevanje stanovanjske mizerije. Kakor trgovec vedno in povsod zastopa načelo prostosti lastnine in svobodne konkurence, tako jo mora, ako hoče biti dosleden, zastopati tudi v tem slučaju. Kar se posojila ljubljanske občine, odnosno povišanja dosedanjih ali uvedbe novih davkov v gradbene namene tiče, pa trgovski krogi odklanjajo najodločneje vsako nadaljno obremenitev, ker bi je pri današnjih razmerah naše izmozgano gospodarstvo ne moglo več prenesti.

Fr. Gombač — Ljubljana.

Pomen jugoslovanskega in morja sploh v svetovni trgovini.

V globoko zasnovanem predavanju v društvu »Soča« dne 1. in 8. t. m. je ravnatelj ljubljanske trgovske akademije g. dr. L. Böhm temeljito obrazložil važen pomen, ki ga je od nekdaj igralo in ga še danes igra morje v svetovni zgodovini. Nesrečne se čutijo one države, ki nimajo direktnega izhoda na morje niti po rekah in ki morajo svoje izdelke le preko ozemlja tujih držav k morju dovažati. Neizmerno srečne se čutijo nasprotno države, ki so direktno z morjem spojene in celo še od več strani, ter tako obvladajo morje na vse konce sveta, kajti bodočnost in blagostanje je v tesni zvezi s posestjo morja.

Vsaka kulturna in napredna država skuša po možnosti izkoristiti še tako neznatno svojo morskobal, kajti po morju je vsako prevažanje veliko cenejše in bolj prikladno kot po suhem z železnico, in seveda tudi za tujski promet velevažne vrednosti. Zato tak boj za dohod k morju onih, ki tega še nimajo.

One države, ki vedo ceniti pomen morja, žrtvujejo neizmerne svote za parobrodarstvo, flotiljo, ter za napravo novih, odnosno za razširjanje že obstoječih luk, kjer so za te ugodne lege in razmere.

Zato se je čuditi, da naša država polaga tako majhno važnost na svoje morje ter da še dosedaj po pretoku 5 let ni zaboljšanje morskega paroplovstva skoro ničesar storila, niti ne kake nove luke ob hrvatsko-dalmatinski obali zgradila, odnosno že obstoječe povečala.

Reška luka Baroš, sedaj Aleksandrova luka, za katero se je bil 5 let tak boj z Italijo in za katero smo

Gosp. Medic priporoča, da bi se k ukinitvi ne pristopilo prenašlo. Ako pademo iz enega ekstreme v drugega, se utegne pripetiti, da bomo naleteli še na slabše. Zato predlaga, naj se zavzame kompromisno stališče in sedanji predpisi izpremene postopoma, posebno v pogledu zvišanja najemnine.

Predsednik trgovske in obrtniške zbornice gosp. Ivan Knez izjavi na prošnjo g. Stupice, da bo zbornica v najkrajšem času sklicala posebno predsedstveno sejo, ki bo sklepala o tem, ali naj se skliče pred končno odločitvijo posebna anketa zastopnikov trgovskih, obrtnih in industrijskih krogov.

Ko je bil skoro soglasno sprejet predlog g. Jelačina ml. in zavržen predlog g. Franketa, naj bi se sklicalo posebno zborovanje vsega ljubljanskega trgovstva, je predsednik g. Stupica zaključil sejo.

moralo toliko žrtvovati, je po mnenju g. predavatelja, ki tudi to luko in vse reške razmere temeljito pozna, za večjo plovitbo popolnoma brezpomembna, kajti v tistem basenčku se more vkrčiti k večjemu le en sam večji atlantiški parnik naenkrat. Je toraj le za male parobrode, ki se lahko v enem dnevu iztovorijo ali natovorijo, dočim trajajo to delo pri večjih parnikih 3—5 dni.

Bakrski zaliv bi bil jako prostoren za poljubno število velikih in malih ladij, pa je vse obrežje prestrmo, brez vsakih skladišnih prostorov, a morskoglobina že ob obalah taka (30 do 60 metrov), da onemogoča naglo in ceno zasipanje, čeprav je dobrega materiala za to koj pri rokah. Le-to bi stalo pri sedanjih razmerah vendarle ogromne svote, kar bi rentabiliteto zmanjšalo na ničlo. Razun tega je Bakrski zaliv proti burji nezavarovan in izpeljava železnice do Bakra vsled strmin jako komplicirana in otežkočena. Martinščica ne pride v obzir kot velika luka, pač pa Šibenik, vsled svoje obsežnosti, dobro zavarovane lege in ugodne komunikacije z zaledjem. Najidealnejši kraj pa je Kotor. Toda ta leži že na najjužnejši točki naše jadranske obale ter pride glede trgovine bolj za Srbijo, Macedonijo itd. v poštev, če se zgradi tja takozvana »Jadranska železnica«.

Glavno jugoslovansko luko bo moral tvoriti le Šibenik, ki leži nekako v sredini naše morske obale, dočim se morajo napraviti v drugih krajih med Reko in Kotorom, odnosno Antivari, še nekatere manjše luke v za to najprimernejših krajih.

Od strani poslušalcev, ki so s po-

sebnim zanimanjem sledili temeljitemu razmotrivanju g. predavatelja, se je povdarjalo, da naši listi, zlasti politični, posvečujejo premalo pozornosti temu velevažnemu občekoristnemu vprašanju, zato pa da se več med seboj ravšajo za malenkostne osebnosti.

Seveda mora ali bi morala ta zadeva interesirati v prvi vrsti trgovski stan, kajti morskoplovba je vendar le trgovska stvar. Menim, da časniki bi gotovo prinašali konkretne in uvaževanja vredne predloge, opise in projekte, ko bi le-ti prihajali od merodajnih mest, kakor trgovskih zbornic, inženerskih udruženj itd. Ko bi se bilo naše jugoslov. trgovstvo kompaktno in resno zavzelo takoj po pritravanju za napravo primerne, moderne luke ob hrvatsko-dalmatinski obali ter za vspešne in vsestranske, razvoju naše trgovine odgovarjajoče železniške zveze zaledja s to luko in ko bi se na vlado vedno pritiskalo za čimprejšnje uresničenje teh projektov, ni izključeno, da bi danes ne imeli na našem Jadranu krasno moderno opremljeno morskobal in paroplovno zvezo na vse strani. Sedaj pa se je treba za drag denar zadovoljiti še Bog ve koliko let z onim malim milostno nam prepuščenim reškim basenčkom.

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Nidže je poznato po gladkih preprogah. V Kiršehri se izdelujejo dolge kosmate preproge, ki so 1 do 1½ m široke in 5 do 8 m dolge, po perzijskih vzorcih. V Kajsarijeju se izdelujejo dolge kosmate preproge (pregrinjala) in jan-halisi, dolge in ozke preproge, ki se porablajo za zavese pri oknih in vratih. Okoli Sive se izdeluje od nekdaj veliko kosmatih in gladkih preprog. V Sivi sami je neka firma iz Smirne ustanovila tovarno, kjer so zaposlene ženske proti dnevnim plačam ½ do 2 grošev. V tovarni je zaposlen tudi neki kemik iz Italije, ki ima nalogo, da z novimi anilinskimi barvami imitira stare rastlinske barve na orientalskih preprogah.

V Herekeju, ob izlivu Ismida, se nahaja državna tovarna kosmatih preprog (kjer je tudi tovarna svile), v kateri je zaposlenih 350 delavk, v glavnem za potrebe sultanovega dvora. Poleg volnenih kosmatih preprog se tu izdelujejo tudi svilene kosmate preproge, od katerih stane kvadratni meter 64 frankov, vendar pa niso v barvi stanovitne, vsled česar se le malo cenijo.

V vilajetu Kastamuni se izdeluje v Sofrompolu in Tosiji posebna vrsta malih navadnih kosmatih preprog, ki se nazivajo herars. V Alepu je ustanovila neka nemška delniška družba tovarno, v kateri se

izdelujejo volnene in svilene preproge. V notranjosti dežele ima družba podružnice, v katerih izdeluje v glavnem imitacije perzijskih preprog, katere pa barva izključno z anilinskimi barvami.

Svilene preproge se izdelujejo iz svilenih odpadkov, vsled česar niso trpežne.

V Urfi, Ajitabu in Antakijehu se izdelujejo slabše kosmate preproge. — Središče preprogarske trgovine je Smirna. Do leta 1865. so imeli le muslimani pravico izdelovati kosmate preproge, krščansko prebivalstvo pa le gladke preproge. Od leta 1865. dalje pa ima v tem oziru vse prebivalstvo enake pravice.

Trgovina in industrija preprog v Smirni je stopila v izdatno ugodnejši položaj z ustanovitvijo sindikata začetkom l. 1907. Sindikat se imenuje The Oriental Carpet Manufacturers Ltd. — Osnovale so ga štiri največje firme z londonsko firmo G. D. & J. Backa Ltd. z barvarnico (delniška glavica 200.000 K), da bi osredotočile industrijo volne in preprog. Material se prede in barva v predilnici Sukes & Co v Pandermi. Barvarnica se je ustanovila pred 2½ letoma za 600—700 kg prediva dnevno. Barva se z anilinskimi barvami preproste preproge, z alizarinskimi pa takozvane perzijske preproge.

Pri cenejših preprogah je podloga platnena. Predilnica izdelava mesečno okoli 25.000 kg barvane preje, ki se pošilja v tovarne preprog v notranjosti dežele.

Izvoz preprog v poslednjih letih je znašal: leta 1905: 7615 zavojev (1.639.540 kg), leta 1896: 7835 zavojev (1.713.648 kg), leta 1907: 6795 zavojev (1.424.430 kg) in leta 1908: 6190 zavojev (1.227.156 kg).

Glavni odjemalci so: Angleška (40—50%), Severna Amerika, Nemčija in Francija.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Prepoved terminske žitne kupčije na Madžarskem. Prepoved terminske trgovine z žitom na Madžarskem, ki je veljala doslej za želez iz leta 1922., se glasovno vesti »Az Ujsága« proširi tudi na želez iz leta 1923.

Trgovina s steklom v Italiji. Po vesteh, ki so prispale v čeho-slov. gospodarske kroge, se je posrečilo čehoslovaškemu zastopniku na trgovinskih pogajanjih v Rimu dobiti znižanje uvozne carine na čehoslovaško steklo za šipe in steklenice. Kupčija s steklom za šipe je sedaj nepovoljna. Glede steklenic je tudi malo naročil in italijanske tvornice steklenic delajo sedaj na izgubo. Nemške tvornice so zvišale cene na dvojno, s čimer je prodaja njihovega blaga v Italiji močno otežkočena. Pa tudi italijanske tvornice kažejo stremljenje za zvišanjem cen.

LISTEK.

Gustav Freytag

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Anton je celi dan sedel ob njem in pazil na vsako njegovo kretnjo. Ko pa se je približala noč, niso več mogle vzdržati njegove moči; pogreznil se je v nekaj polsen, nekako otopelost, ki ga je napravila brezbriznega za vse, kar se godi okrog njega. Zunaj je divjal požar in slišalo se je bobnenje topov napadajočih čet. Nič ni vznemirilo Antona, ampak spravilo ga je le v nekako omotično začudenost, da prihaja to bobnenje vedno bližje in da se je končno spremenilo v pravcato treskanje. Kmalu ni čul nič več, glava mu je omahnila na mizo in ob vseh grozotah, ki so divjale po ulicah je zaspal trdno, kot bi se nahajal doma na varnem v svoji postelji.

Ko se je prebudil je bil že svetli dan, trgovec se mu je prijazno smehljaj s svojega ležišča in mu podal zdravo roko. Anton mu jo vesel stisne in odhiti zopet proti oknu: »Vse v redu!« Nato odpre vrata — straža je

izginila. S ceste pa se je čulo ropotanje bobna in enakomerni odmev v mesto korakajočih čet.

»Uporniki so poraženi! Naše vojaštvo prihaja!«

Vsled veselega razburjenja ves iz sebe, javi Anton to novico svojemu principalu.

»Končno smo vendar-le rešeni!« vzklikne trgovec in radosni odsev mu zažari na obrazu. »Zdaj pa zopet na delo! Pojdite, gospod Wohlfart k poveljniku in ga prosite, naj nas vzame v zaščito in nam omogoči, da čimprej spravimo svoje blago odtod.«

Vse je šlo gladko. Poveljnik jima je obljubil svojo pomoč, in drugi dan je bil nato odločen za odhod.

Na predvečer pa pokliče trgovec Antona k svoji postelji ter mu pravi: »Neko presenečenje imam za vas, dragi Wohlfart, ki vam pa ne bo posebno dobrodošlo, kot se bojim. Želim, da ostanete za nedoločen čas kot moj zastopnik v tem kraju.« Anton mu začuden pogleda v obraz. »Naš agent ni dosti prida, kot ste sami videli; z veseljem pa sem opazil v teh dneh, kako zelo se lahko zanesem na vas. Čin pa, ki ste ga

izvršili v rešitev mojega življenja, vam ostane nepozabljen, dokler bom živel.«

Prihodnjega jutra se je ustavil pred hišo poštni voz, v katerega je dvignil Anton svojega še vedno slabotnega principala. Pred odhodom stisne trgovec še enkrat Antonu roko ter mu pravi: »Vaše bivanje tu bo trajalo več tednov, da, morebiti celo par mesecev. Delo, ki ga boste imeli, bo večkrat neprijetno in tudi brez uspeha. Vendar ponavljam vam, ne bodite preboječi; vaši razsodnosti zaupam namreč kot sebi samemu. Ne imejte strahu, ako boste morali napraviti kake izdatke. Pozdravljeni, na veselo svidenje doma!«

Anton je z odgovorno nalogo ostal sam v tujem mestu. Dasi pa je bil prve dni popolnoma sam, brez vsakega znanca, vendar ni imel časa, misliti na svojo zapuščenost, kajti bil je tako zaposlen z delom, da ni nikoli občutil dolgega časa.

Vendar ta njegova osamelost ni trajala dolgo. Vest o njegovem hrambu činu, ko je rešil gospodu Schröterju življenje, je kmalu prišla do ušes nekega častnika, ki jo je nato pripovedoval naprej svojim tovarišem, dokler ni končno ves čast-

niški zbor zvedel o njej. Vsak se je začel zanimati za mladega junaka, tako, da se je Anton končno seznanil z vsemi. Njegovo skromno, a vendar odlično vedenje ga je napravilo tako priljubljenega, da jim je kmalu postal nepogrešljiv družabnik.

Tudi Antonu je prijala njih družba. Ne toliko zaradi zabave same, kakor zaradi neke druge okolnosti. Med častniki, ki so vodili čete pri prodiranju v uporno deželo, se je nahajal tudi poročnik pl. Rothsattel, brat Antonove prijateljice. Ko je Anton po dolgem času zopet zaslišal to ime, mu je zaigralo srce ob spominu na prekrasne trenutke, ki jih je preživel v družbi s svojim idealom. Nehote je skrivaj vzljubil mladega poročnika, čigar poteze na obrazu so ga tako zelo spominjale na oboževano bitje. Poročnik se je sprva čutil precej zvišenega nad Antonom in je to tudi pokazal večkrat v svojem občevaranju z njim, vendar je Antonova nežna pazljivost in prijaznost kmalu premagala prevzetnost in domišljavost plemenitavega sina, in v kratkem času sta postala ne samo dobra znanca, ampak celo zaupna prijatelja.

(Dalje sledi.)

Rusko-italijanska pogodba odobrena od sveta ljudskih komisarjev. — Uradno rusko poročilo naznanja, da je svet ljudskih komisarjev odobril italijansko-rusko trgovsko pogodbo ter jo predložil v ratifikacijo izvršilnemu odboru Zveze. Pogodba sloni na temelju reciprocitele ter nudi ugodnosti obema državam. Doba njenega trajanja je določena na 3 leta.

Cehoslovaško - avstrijska trgovska pogajanja. Po vestih čeških listov se imajo pričeti trgovska pogajanja med Cehoslovaško in Avstrijo v drugi polovici marca. Gre za enkrat pred vsem za to, če naj tvori podlago dosedanja ali pa nova avstrijska carinska tarifa. Slednja obstoji v osnutku in se ima šele uveljaviti. Odločitev bo padla že v prihodnjih dneh.

Industrija.

Bolgarska pogajanja s češko težko industrijo glede državnih dobav, ki so se vršila v Sofiji, so se odgodila. Češko-slovaški zastopniki so odpotovali v Prago.

Kartel ogrskih pivovar. Po vestih budapeških listov so se ogrske pivovarne kartelirale. Pivovarne, ki skušajo izključiti vsako medsebojno konkurenco, nameravajo ustanoviti pod firmo Blagovnoprometne d. d. ogrskih pivovar novo družbo, ki naj bi ji pripadale vse ogrske pivovarne. Ta družba bo krila celokupno potrebo na surovinah in obratnih sredstvih. S tem naj bi se spravila navzdol predvsem cena domačemu ječmenu. Tudi potrebni stroji, steklenice in zavojni material naj bi se nabavljali skupno, prodaja produktov pivovar na naj bi se poenostavila in združila v skupnem biroju. Proti temu načrtu se pojavljajo ugovori, češ, da bo izredno težko razdeliti produkcijsko kvoto. Nekatera piva imajo namreč zahvaliti svoje tržišče le velikopolezni reklamni. Vendar pa vse kaže, da se te ovire odstranijo.

akcij, ki se notirajo na budimpeštanski borzi, od 1826 milijonov na 1545 milijonov švicarskih frankov. Polemiakem reprezentirajo komaj še eno tretjino predvojnne vrednosti.

Promet.

Pomanjkanje poštnih pnamk. — Na pritožbo Zveze trgovskih gremijev in zadrug radi pomanjkanja poštnih znamk manjše vrednosti, je sporočila poštna direkcija, da je o tem nedostalku že ponovno poročala ministrstvu pošti in telegrafa. Direkcija zalaga podrejene ji pošle z znamkami, ki jih dobi iz glavne zaloge v Beogradu. Nekaj časa pa ne dobiva znamk po 20, 50 in 75 para; 1 dinar pa le v manjši količini. Očividno so te vrste znamk pošle, nova naklada pa še ni gotova. Direkcija je vse nedostanke sporočila ministrstvu pošte in pričakuje, da bo to čimprej odpomoglo upravičenim pritožbam.

Statistika poštno-čepkovnega prometa v letu 1923. — V letu 1923. se je otvorilo na novo 1691 čepkovnih računov. Vplačalo je 3.521.977 plačnikov Din 13.207.855.929. Izplačil je bilo 1.638.622 v iznosu Din 13.191.764.287. Koncem leta 1923. je obstojalo 9985 računov s saldno 242.439.536 Din. Promet l. 1923. je znašal 26.399.620.216 Din. Kako se je poštno-čepkovni promet tekom let dvignil, se razvidi iz tega, da je obstojalo koncem leta 1920. le 5979 čepkovnih računov s saldno 50.986.466 Din in da je znašal promet l. 1920. le 2.633.168.476 Din. Število čepkovnih računov koncem leta 1923. se razdeli sledeče: Beograd 433, Sarajevo 2472, Ljubljana 3738 in Zagreb 3342.

Zvišanje telefonskih govorilnih pristojbin Ljubljana-Praga. S 1. marcem t. l. so se zvišale pristojbine za telefonske pogovore med Ljubljano in Prago od 2.50 zlatih frankov na 2.75 zlatih frankov za vsako govorilno enoto. Trinajstminutni pogovor s Prago velja od sedaj 55 dinarjev.

Takse za prevoz potnikov in prtljage med Sušakom in Reko. — Prometno ministrstvo je za prevoz potnikov in prtljage med Sušakom in Reko določilo naslednjo takso: za I. razred brzovlaka 4 Din, za II. razred 3 Din in za III. razred 2 Din; za I. razred osebnega vlaka 3 Din, za II. razred 2 Din in za III. razred 1 Din. Za prtljago znaša taksa 50 par za 10 kilogramov teže.

Davki in takse.

Davčno okrajno oblastvo v Ljubljani razglasa: V smislu člena 158 finančnega zakona za leto 1922/23 z dne 31. jul. 1922, Uradni list št. 105/324, se razglasa, da bodo odmerni izkazi o davku na poslovni promet II. in III. skupine za davčno leto 1923 in o hišni najmarini za davčno leto 1924 razgrnjeni davčnim obvezancem na vpogled v času od 1. do 15. aprila 1924 pri posameznih občinskih uradih oziroma za politično občino Vrhnika pri davčnem uradu Vrhnika. — Davčni zavezanci se opozarjajo, da lahko vpogledajo ta dva odmerna izkaza ali osebno ali pa po pooblaščenju, ki naj se izkaže s koleka prostim pooblastilom. — Določba, da je davčni zavezanec upravičen zahtevati pri davčnem oblastvu podrobne podatke glede odmerne podlage, je še v veljavi. — Taka prošnja je podvržena koleku 5 Din. — Kak priziv ali pritožbo proti odmeri teh dveh davkov je vložiti v času od 16. do včlevši 30. aprila 1924 pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljubljani. — Pri tem se pa pripomni, da nimajo pravice do pritožbe proti odmeri poslovnega davka oni davčni zavezanci II. skupine (promet 15.000 do 360.000 Din), ki niso v določenem roku, to je do včlevši 24. dec. 1923 vložili predpisane prijave (čl. 10 zakona o davku na poslovni promet, Uradni list št. 20/1922). — Pripomni se, da je iz odmernega zapisnika razvidno, ali je davčni zavezanec v II. ali III. skupini. Priziv ali pritožbo, katero je za vsak davek posebej vložiti, je kolkovati v 20 Din in vsako prilogo pa z 2 Din. Kaka pooblastila županstva ali pa kakega drugega urada o prometnih razmerah pa so podvržena koleku 20 Din. Predpis zgoraj omenjenih davkov poslani pri ohišnih zavezancih, ki do včlevši 30. IV. t. l. ne vložijo priziva ali pritožbe, s 1. majem 1924 pravno veljavni. Posebni plačilni nalogi se bodo dostavili le onim davčnim zavezancem, katerim se

je davek odmeril nanovo in pa glede onih zavezancev, ki so za poslovni davek uvrščeni v I. skupino (promet nad 360.000 Din). Za poslednje (II. skupina) pa poslovni davek do sedaj še ni odmerjen.

Razno.

Trgovinska pogajanja z Italijo. O seji z dne 12. t. m. sekcije za trgovsko pogodbo z Italijo je bilo izdano sledeče uradno obvestilo: »Tretja seja prve sekcije za trgovsko pogodbo se je vršila od 17. do 20. ure. Razpravljalo se je o amandamentih, ki so bili na prejšnji seji predloženi od naše in italijanske delegacije ter je gotovo število obojestranskih predlogov sprejeto.« Sicer izvemo o samem pokretu te seje še sledeče podrobnosti: Takoj po otvoritvi seje je italijanska delegacija predložila svoje protipredloge na spreminjevalne naše predloge, ki jih je naša delegacija na predvečerajšnji seji stavila napram italijanskemu projektu trgovske pogodbe. Takoj po prečitanih teh italijanskih protipredlogov, se je pričela daljša debata, zlasti glede vprašanja, kako naj se postopa s tranzitnim blagom, zlasti pa glede zaščite naše detajlne trgovine. Ta debata je zavzela skoro ves čas. Italijanska delegacija zahteva v tem poslednjem vprašanju, namreč glede zaščite detajlne trgovine, popolno enakopravnost italijanskih potnikov, agentov in detajlnih trgovcev z našimi, dočim hoče naša delegacija zaščititi našo detajlno trgovino na ta način, da se ne dopušča italijanskim potnikom detajlnega nakupa po deželi. Po izmenjavi teh obojestranskih misli je bila seja ob 8. uri zaključena in so se dali vsi člani skupno fotografirati.

Uradna agrarna statistika. — Od celotne površine naše države odpada 9.1% na travnike, 15.3% na pašnike, 31.7% na sadovnjake in orano zemljo, 32.3% na gozdove, 1.6% na vinograde in ostanek 8.7% na nerodovno zemljo. — Od njiv (skupaj 9.629.223 ha) odpada na Bosno 1.714.200, Srbijo 1.540.353, Hrvaško in Slavonijo 1.957.788, Vojvodino 3.326.776, Slovenijo 804.774, Dalmacijo 284.732 in Črno goro 40.000 ha. — Kljub dobri zemlji je zemljiški donos razmeroma malenkosten, ker obdelovanje ni intenzivno in pomanjkuje gospodarskih strojev. Od celotne za oranje primerne površine je obdelane le 7.133.212 ha, dočim je ostanek neobdelan. Od obdelane površine odpada 42.3% na koruzo, 5% na ječmen, 26.3% na pšenico, 2.2% na rž, 7% na oves in 17.2% na krompir, Lanska žetev pšenice je dosegla 13.207.000 kvintalov (1 kvintal = 100 kg), ječmena 1.360.000 kvintalov, koruze 17.240.000 kvintalov in ovs 3.142.000 q. Krompirja se je pridelalo 3.800.000 q.

Zakup državnega premogovega revirja v Poljski Zgornji Šleziji. Italijansko podjetje »Consorzio Mercantile Italiano« je sredi prošlega meseca sklenilo s poljskim trgovinskim ministrstvom zakupno pogodbo, s katero to podjetje prevzame v bližini Rybnika premogovno polje v obsegu 32 km². V letu dveh let imajo podjetniki opraviti potrebna izsledovanja in si izbrati polja, ki naj tvorijo predmet zakupa. Slednji ima trajati 30 let in se more podaljšati do leta 1990. Zakupnina znaša 5% vrednosti bruto-produkcije. Kavcija znaša 1.000.000 lir. Konzorcij bo posloval pod firmo »Societa Italo-Polacca Miniera Rybnik«. Pogajanja se vodijo še za nadaljnje premogovno okolišče.

Obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani. Ker je ministrstvo za trgovino in industrijo dovolilo za obrtne nadaljevalne šole v Ljubljani primerno državno subvencijo ter je tudi ljubljanski občinski svet dovolil šolskemu odboru večji znesek za vzdrževanje teh šol, se dosedanje pobiranje šolsne s 1. aprilom t. l. ukine. Tako bo poslednji tudi na teh šolah pouk za vajence in vaječke brezplačen.

Koncesije tvrde Krupp v Rusiji. Generalni zastopnik tvrde Krupp je dal zelo interesantne informacije o ruskih koncesijah. Med drugim izjavlja: Poljedelska dela so začela v letu 1923. in so se izvršila točno po določenem programu. Prvi večji transport strojev in poljedelskega orodja je došel meseca avgusta 1923 in se je srečno izvršil. Kontakt z ljudstvom se razvija najlepše. Tudi vprašanje glede delavcev se je

zlahka uredilo. Oblasti pomagajo v vsakem oziru. Po izkušnjah se da soditi, da so koncesije zelo ugodne, predvsem pri delih za obnovo države. Manj ugodne perspektive nudi trgovina. Kar se tiče nadaljne eksploatacije ruskega trga s strani evropske industrije je to več odvisno od gnotnega stanja, nego od koncesij. Za uvoz prvovrednega blaga ni na ruskem trgu še dobrih perspektiv.

Obednice in spalnice v zrakoplovih. Ameriška zrakoplovna družba, ki vzdržuje normalni promet med poedinimi ameriški mesti, uvaja v zrakoplovih posebne spalnice za potnike, ki potujejo več dni. Istočasno se v zrakoplovih uredijo skupne obedovalnice, kakor je to običajno pri brzovlakih. Dobila se bodo po dnevi in ponoči topla in mrzla jedila, sploh vse, kar je potrebno za daljše udobno potovanje.

Uvoz poljskega žita v Nemčijo. — Kakor izve »Voss. Ztg.«, se vrše med poljskimi vladnimi zastopniki in konzorcijem nemških žitnih trgovcev in mlinov pogajanja radi uvoza večjih množin žita, posebno rži. Baje je dobil omenjeni konzorcij od poljske vlade na razpolago kvantum 50.000 vagonov. Težave obstoje le radi preskrbe deviz. Poljska vlada zahteva plačilo izključno v visokovrednih valutah, predvsem v zlatu in dolarjih, kojih nabava pa za enkrat še ni zasigurana.

Povišanje uvozne carine za žito v Ameriki. Prezident Coolidge je zvišal uvozno carino za žito za 12 centov od bušija, in uvozno oddaja za moko za 25.5 centov za funt. Nadalje je bilo dekretirano znižanje pristojbin ad valorem za deset drugih mlevskih izdelkov.

Iz naših organizacij.

Gremij trgovcev v Ljubljani je prosil Zvezo gremijev in zadrug za Slovenijo, da intervenira pri poštni upravi v svrhu izboljšanja poslovanja poštnice, in sicer glede: **Loko poštnih pristojbin**, ki se naj uredi na način, kakor so bile pred vojno, ko se je za loko pisemske pošiljave plačala manjša pristojbina. Dosedanja pristojbina 1 Din za pismo je previsoka in ni v sorazmerju z razdaljo in stroški, ko se mora za pismo recimo v Skoplje ali pa v Prekmurje plačati ravno ista pristojbina. Utemeljena bi bila pristojbina za navadno loko pismo 20 para, za pismo izven Ljubljane v celi Sloveniji 50 para in za kraje izven Slovenije pa 1 Dinar. — Ako vpošlevamo, da imajo nekateri zavodi in trgovci zelo obširno loko korespondenco in računamo minimalno 20—25 pisem po 1 Din na dan, dobimo letno okrog 9000 Din samo za loko pristojbine, kar pomeni pri današnjem pomanjkanju kapitala več kol preveč, a je vrhuloga tudi popolnoma neopravičen davek. — **Glede telefonskih pristojbin** je gremij naprosil Zvezo, da bi dosegla, da se telefonske pristojbine razdele na 4 skupine tako, da ne bodo trgovci, ki imajo razmeroma samo malo telefonskih pogovorov, obremenjeni ravno tako kakor oni, ki uporabljajo telefonsko zvezo tekom celega dne, n. pr. pri bankah, eksportnih in importnih tvrdkah. Tudi je delati na to, da poštna uprava vendar enkrat nabavi potrebno število telefonskih aparatov, ker imamo mnogo interesentov, ki bi nujno potrebovali telefon, pa ga nikakor ne morejo dobiti. — **Pri pakelnem prometu** veljajo še enofne pristojbine, katere je treba odpraviti. Navajajo se primer, ki ga je pred kratkim objavil neki ljubljanski dnevnik: Trgovec je imel poslati nekaj paketov v oddaljeno mesto. Paketi so tehtali po 15 kg. Označeni so bili z vrednostjo. Trgovec ni hotel poslati paketov po pošti, ker bi moral plačati za to 300 Din poštnine. Odpeljal se je s prvim vlakom v mesto in vzel pakete s seboj. Seveda je plačal prevozno pristojbino, toda pri vsem tem je imel pri prevozu 225 Din manj izdatkov. — Pri železniškem prevozu obstoji v tem oziru velika razlika, in zato je železniški promet živahnejši, nasprotno pa poštni docela ubit. — Takih primerov je nebroj in upati je, da bo Zveza gremijev in zadrug kakor vselej, dosegla tudi v tem oziru pozitivne uspehe.

Zaključni plesni venček plesnega tečaja priredi plesni odsek Slov. trg. društva »Merkur« v Ljubljani v torek, dne 18. marca 1924 v dvorani »Kazina«. Začetek ob pol 9. uri zvečer.

Denarstvo.

V novi upravni odbor Narodne banke so bili izvoljeni gg.: Gjorgje Vajfert, Todor Mijajković, Velimir Karić, Milan M. Jovanović, Luka Celović, Vladimir Matijević in Andrija Radović. V nadzorstveni odbor so bili izvoljeni: Hajm Asrijel, Milivoj M. Popović, Dragotin Hribar in Milisav Mitrović.

Novčanična inflacija na Poljskem. — Po vestih iz Varšave se je pojavila na Poljskem zopet inflacija. S 1. februarjem je bilo tiskanje bankovcev za potrebe države sicer ustavljeno in izkazano državno odplačilo pri poljski deželni posojilnici v znesku okroglo 292 milijonov mark. Med tem pa so se izvršile nove emisije za potrebe gospodarstva, posebno za gospodarske kredite. Celotni obtok bankovcev je dosegel po izkazih poljske deželne posojilnice z dne 28. februarja v teh dneh znesek 519.936 milijonov mark.

Nameravana ogrska nočna banka. — Po budimpeštanskih vestih se je izjavil delegat društva narodov Strakos napram zastopnikom tiska, da bodo iz gledali statuti nočne banke tako, kakor v drugih državah srednje Evrope in Amerike, posebno pa bodo sledili avstrijskemu zgledu, ker je tako želeli radi geografske sosesčine Avstrije in Ogrske. Pri tem bo imelo društvo narodov posebno ozire na Ogrsko kot agrarno državo. Akcijski kapital bo znašal prav tako kakor v Avstriji 30 milijonov zlatih kron. Kritje banke bo tvorilo zlato, valute in devize, za ostanek pa komercialne menice. Relacija kritja še ni fiksirana, vendar je pričakovati, da se bo gibala v istem okviru, kakor v Avstriji.

Znižanje vrednosti madžarskih akcij. — V novembru 1923 so reprezentirali madžarski efekti po borznih kurzih približno 40% njihove mirmodobne vrednosti. Od 21. novembra 1923 do 28. januarja 1924 pa se je znižala vrednost

Tržna poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. — Na svinjski sejem dne 7. marca 1924 se je pripeljalo 79 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov, komad Din 225—262.50, 7—9 tednov stari, komad 275—350, 3—4 mesece stari komad Din 625—750, 5—7 mesecev stari komad Din 1000—1125, 8—10 mesecev stari komad Din 1850—2000, 1 kg žive teže Din 20—22.50, 1 kg mrtve teže Din 25 do 28.75.

Žitni trg. — Na novosadski produkti borzi notirajo žilu sledeče cene: pšenica 330, ječmen 325, oves 245, kuruza 247.50, pšenična moka »6« 310, otrobi 185 Din. — Tendence neizpremenjena.

Cene v gospodinjstvu. Na Češkem so sestavili številke, koliko je izdala družina štirih glav za živila, obleko, stanovanje, kurjavo, svečavo in za »razno«; za »razno« so naračunili 10% tega, kar so dali za živila. Cene so ugotovili vsakega 15. v mesecu in so jih primerjali z uradnimi cenami tržnega urada, tako da je zanesljivost popolna. Recimo, da je slalo gospodinjstvo v juliju leta 1914. 100 enot, vidimo v letih 1922, 1923 in v letošnjem januarju in februarju te-le cene:

1922:		1923:	
januar	1045	januar	750
februar	1033	februar	752
marec	998	marec	710
april	1000	april	719
maj	1007	maj	712
junij	1003	junij	715
julij	1005	julij	708
avgust	946	avgust	701
september	790	september	712
oktober	763	oktober	711
november	761	november	704
december	749	december	706

1924:

januar	712
februar	723

Zanimiv je zlasti skok od avgusta na september leta 1922.: od tedaj naprej pa ni bistvene spremembe.

Cene za konoplje v Italiji. — Letina je bila slaba in zato so cene poskočile, a se kljub temu večinoma sprejemajo.

Italijanska konoplja Mazzoni prve vrste se plačuje po 10.50, druge vrste 9.50, Tiglia prve vrste 8.50, druge vrste 7.50 lir za kilogram v Bologni. Groba konoplja dobre vrste se plačuje po 6.50 lir 1 kg. Omeniti je treba, da je Italija kupila mnogo jugoslovenske konoplje, ker je znatno cenejša nego domača.

Vinski trg. — Na vseh svetovnih trgih vlada denarna kriza, zato je kupčija povsod slaba. Kanada je prej veliko nakupovala, da je litolapskim potom zalagala žejno Unijo. Sedaj pa tudi Kanada malo kupi. Rusija se na vinskem trgu še ni oglašila. Švicarski veletrgovci kupujejo le sproti, v velike kupčije se ne spuščajo. Na Češkoslovaškem je položaj isti; imajo tudi še dosti francoskega vina iz preteklih mesecev. Izvoz ogrskih vin v Avstrijo ne gre gladko, Avstrija dela sitnosti; zato se bojijo naši trgovci, da bo delala sitnosti tudi njim. Zelo razveseljivo je pa vplivalo v naših viničarskih krogih poročilo, da bo ameriška Unija kmalu spet dovolila uvoz lahkih vin — zato se tudi Kanada ne zalaga več tako kakor se je prej. Francija, Italija in Španija so se tozadevno že v Ameriki informirale. Zlasti zadnji dve se hočeta na vse načine znebiti svojih zalog in se rešiti iz krize; zato iščeta zvez vsepovsod in sla poslali polnike ljudi v južno Ameriko in v Orijent. Ko bodo Na Poljskem razmere urejene, bo tudi Poljska veliko kupila. — Pri nas vinska trgovina počiva; cene niso več tako trdne kakor so bile prej. V oddaljenejših vinorodnih krajih so padle za eno krono do štirih. Največ proda še zagrebška okolica; nova vina gredo po Din 2.50 do 5, stara so večidel razprodana in kolikor jih je, gredo po 8 do 15 dinarjev. Nekaj varaždinskega vina po Din 3.5 do 6 je šlo v Ljutomer in od tam pod ljutomerskim imenom naprej. Velika stagnacija je v Bački in Banalu; cene navadnih vrst se gibljejo med 2 in 3.50, boljše vrste 4—5, najboljše pa 6—10. Stagnacija čutiljo tudi dalmatinska vina; Lika vsled snežnih zamelov prav nič ne kupi. V severni Dalmaciji se gibljejo cene med 2.5 in 3.5, v južni Dalmaciji in na otokih pa med 3 in 4.

Kava, kakao, čaj. Na novojškem kavnem trgu je stalnemu draženju kave sledilo trenutno znižanje cen. To znižanje ne bo držalo, je samo posledica realizacije dobička. Brazilski trg je bil v preteklih dneh izredno trden; za boljše vrste Santos kave so zahtevali izredno visoke cene in so jih tudi dobili. Če je kdo zahtevani ceni odgovoril s telegrafično protiponudbo, so mu navadno brzojavili zopet kar prvo ceno in s tem pokazali trdno voljo, da ne bodo nič odnehali. Brazilski trg se razvija brez ozira na gibanje valut in gredo cene kave gor tudi tedaj, če se milreis dviga. Tudi Rio, ki je bil prej napram Santosu nerazumno nizek, se je bistveno okrepil. Novi pridelek v Srednji Ameriki se je precej zakasnil; tudi so ponudbe napram prejšnjim letom malenkostne. Srednjeameriški producenti so oprezni in hočejo z omejitvijo ponudb doseči za svojo kavo višjo ceno. Pravijo, da se jim bo to posrečilo, posebno še, ker je brazilski pridelek kvalitativno letos poprečno zelo slab. Splošno je kave dosti, vidnih zalog pa malo, bodisi v pristaniščih produkcijskih dežel, kakor v pristaniščih konsumentov. — Tudi kakao je v zadnjem februarjem tednu v ceni nekoliko padel. Prvi vzrok je štrajk londonskih pristaniščnih delavcev, ker je trgovina vsled transportne negotovosti tam popolnoma prenehala. S prenehanjem štrajka samoobsebi preneha tudi padanje cen. Vrhutega so zaloge v pristaniščih evropskega kontinenta prav majhne, dovoz pa iz različnih vzrokov tudi ni posebno velik. Ob Zlati obali v Afriki na primer se bliža glavni pridelek koncu in so dovozi v pristaniščih zato zmeraj manjši; v brazilski državi Bahia je pa nastopila že v decembru suša in računijo za čas od 1. januarja do 1. junija letos samo z izvozom 300 tisoč bal, dočim jih je šlo lani iz Bahie 1,061.710. Producenti to seveda vedo, zato so previdni, držijo zaloge doma ali pa zahtevajo prav visoke cene. Pravijo, da je to edino sredstvo samohrane, ker bi sicer kakaove plantaže propadle. Tudi na afriškogvinejskem otoku Sao Thomé so pridelovalci zelo previdni in se vidi, kakor bi sami hoteli cene diktirati.

Štrajkovanje doma ima pa vsaj slabe posledice; tako se je ravno producentom na S. Thomé vsled tega veliko blaga pokvarilo. — Na zadnji avkeji indijskega čaja razpoloženo ni bilo dobro; vzroki so: štrajk londonskih pristaniščnih delavcev, velika ponudba indijskega čaja za prihodnje tedne, nerazjasnjeni proračun, ki je na angleško trgovino sploh slabo uplival. Likerni čaj je še nekako šel, slabše vrste se pa niso mogle držati in so jih morali ali po prav nizki ceni prodajati ali pa — in to večinoma — vzeti s trga. Nasprotno se je pa ceylonski čaj dobro prodajal, samo malo ga je bilo. Čaj z Jave in Sumatre se je prodajal po nespremenjenih cenah.

Književnost.

Zakon in naredba o prisilni poravnavi izven konkurza. Zbirka zakonov XV. snopič. V Ljubljani 1924. Izdala Tiskovna zadruga. Cena s poštnino Din 8.50. — Naše gospodarske kroge opozarjamo na zgoraj navedeni zakon, ki je pravkar izšel pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

Sodne takse po novem taksnem zakonu je izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani v posebni brošuri, ki velja s poštnino vred 6 Din 50 p.

Dobava, prodaja.

Dobava posteljnine. — Pri odeljenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 29. marca t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1000 slannic, 1000 blazin in 2000 prevlek za blazine.

Dobava mehkega stavbenega lesa. — Pri ravnanstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 29. marca ofertalna licitacija glede dobave mehkega stavbenega lesa raznih dimenzij.

Dobava stavbenega lesa. — Pri ministrstvu za agrarno reformo v Beogradu se bo vršila dne 24. marca t. l. ofertalna licitacija glede dobave stavbenega lesa za 4000 naseljenjskih hiš.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Mednarodni spomladanski velesejm v Pragi

2500 razstavljalcev domačih in tujih, **16.—23. marca 1924.** Posetniki iz vseh evropskih in prekomorskih držav.

Nudi največje izbiro vseh vrst priznane solidnih in svetovno znanih tsi. izdelkov na:

splošnem velesejmu

razstavi dobaviteljev hotelske in gostilniške obrti — razstavi pohištva in godbenih instrumentov — na avtomobilski razstavi ter na razstavi stavbnega materiala in potrebščin.

Posetniki imajo poleg ostalih ugodnosti 33% popust na tsi. železnicah. Posetnikom niso potrebni vizumi, velesejmska legitimacija upravičuje k prihodu v ČSR in povratku. Informacije dajete: ČEHOŠLOVAŠKI KONZULAT, Ljubljana. PUTNIK D. D., Ljubljana, Aleksandrova cesta. ALOMA COMPANY, Ljubljana.

Naročajte in razširjajte „Trgovski list“!

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedilnica)

v Ljubljani.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA preko 90 milijonov dinarjev ali 360 milijonov kron.

SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči za nje poleg lastnega hranilničnega premoženja še

mesto Ljubljana

z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar popolnoma varen.

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špicerijsko blago

raznovrstno žganje,

moko

in deže ne pridelke,

raznovrstno

rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo

in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

TEODOR KORN

LIUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stebani, gelanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov. Naprava strelovodov. — Kopalniške in kiselne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, bervo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LIUBLJANA,

Sv. Petra nasip 7.

Najboljši sivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

Zaloga KLAVIRJEV

In pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapka, Hözl, Schweghofer, Stingl l. t. d. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

Trgovci industriji oglašajte v „Trgovskem listu“!